

WATERVOGEL- & ROOFVOGELTELLING JANUARI 1988

Piet van Vliet

Inleiding

Dit artikel doet verslag van een telling, die al haast een klassieker is voor onze vogelwerkgroep. Ook in de winter van 1988 deden we weer mee met de internationale watervogeltelling, waarbij we en passant probeerden de roofvogels mee te nemen. Omdat primair watervogels werden geteld en het een gebiedsdekkende telling betreft mogen de getelde aantallen watervogels als redelijk betrouwbaar worden beschouwd. De roofvogelaantallen zijn echter zeer betrekkelijk.

In tegenstelling tot vorige artikelen wordt in dit artikel geen vergelijking van 1988 met andere jaren gemaakt, maar wordt de spreiding over de regio meer belicht. Wie toch resultaten van voorgaande jaren wil bekijken, wordt verwezen naar het vorige artikel (van Vliet, 1987).

Telperiode en telgebied

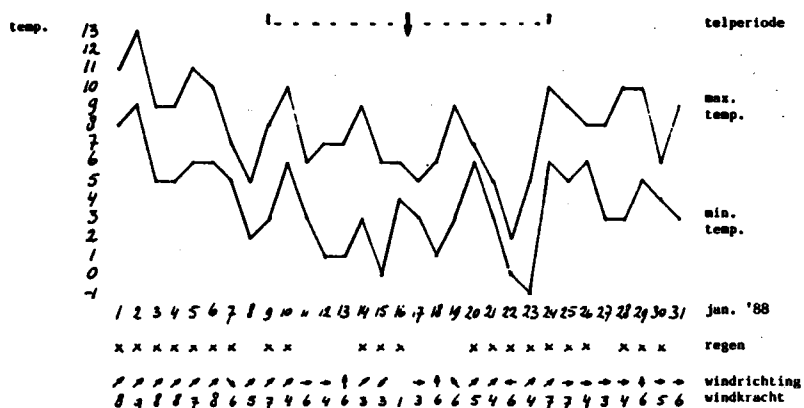
De telling vond plaats in de periode 9 t/m 24 januari 1988. Daar-in gold het weekend van 16-17 januari als voorkeurstelweekend. Bijna 40 mensen doorkruisten het gehele gebied, dat verdeeld was in 28 stukken. Naast het eigenlijke werkgebied van onze VWG zijn ook de resultaten van de hele Haarlemmermeer opgenomen, die nl. deels door ons geteld is. In de presentatie van het telmateriaal wordt het gebied als volgt opgedeeld:

1. AWD, de Amsterdamse Waterleidingduinen;
2. IJmuiden, de pier en havens en het Noordzeekanaal tot de Velsertunnel;
3. RSW, het Recreatiegebied Spaarnwoude van Heksloot t/m Houtrak inclusief het aangrenzende Noordzeekanaal;
4. de Haarlemmermeer inclusief de gehele Ringvaart;
5. de rest, dus vnl. het resterende duingebied met de kust, de binnenduinrand en de stedelijke gebieden.

Het weer

Na drie strenge winters was het in 1988 weer eens een echt zachte winter. In januari kwam de temperatuur maar eenmaal onder nul. Het gemiddelde was ruim 6 °C (normaal 2 °C). Verder werd de maand gekenmerkt door veel dagen met regen en een vaak krachtige ZW-wind. Er viel totaal 180 mm. neerslag (normaal 70 mm.). Alleen op de 22^e viel enige sneeuw van betekenis. Tijdens het telweekend zelf waaide het weinig en was het vnl. zwaarbewolkt.

In figuur 1 zijn de temperaturen, regendagen en windgegevens per dag vermeld.

Figuur 1. Temperaturen, neerslag en windgegevens per dag in januari 1988. De pijl in de telperiode geeft het voorkeursweekend aan.

Toelichting watervogels

In tabel 1 staat per soort het totaal aantal waargenomen exemplaren en het aantal per deelgebied. De meeste cijfers spreken voor zich en zullen geen verrassing zijn. De typische bolwerken springen er uit, bijvoorbeeld de Smient in het RSW, de Brilduiker, het Nonnetje en de Grote Zaagbek in de AWD en tenslotte de bekende Zuidpiergasten (Eider, Zeekoet enz.).

Tabel 1. Totaal aantal waargenomen watervogels per soort en het aantal waargenomen exemplaren per deelgebied.

Soort	Totaal 1988	AWD	IJmuiden	Recr. Spaarnmeer	Haarl.	Rest
Roodkeelduiker	1	0	1	0	0	0
Dodaars	92	42	12	31	5	2
Fuut	359	10	158	95	39	57
Roodhalsfuut	1	0	1	0	0	0
Aalscholver	95	0	18	76	1	0
Blauwe Reiger	124	16	45	18	2	43
Knobbelzwaan	218	107	2	56	16	37
Wilde Zwaan	18	13	0	5	0	0
Rietgans	571	0	0	0	570	1
Kolgans	30	0	0	0	30	0
Grauwe Gans	60	0	0	60	0	0
Soepgans	37	0	0	12	0	25
Gans spec.	3	0	0	0	3	0
Nijlgans	40	0	6	16	13	5
Casarca	2	0	0	2	0	0
Bergeend	42	2	2	22	13	3
Carolina-eend	1	0	0	0	0	1
Rosse Stekelstaart	1	1	0	0	0	0
Smient	2466	0	0	2464	0	2
Krakeend	248	80	8	160	0	0
Wintertaling	347	186	3	158	0	0
Wilde Eend	6945	663	531	1620	2833	1298
Soepeend	173	0	0	62	60	51
Pijlstaart	1	1	0	0	0	0
Slobeend	34	0	0	30	1	3
Krooneend	2	1	0	0	0	1
Zwemeend spec.	190	0	0	0	190	0
Tafeleend	560	191	1	40	290	38
KuifxTafeleend	1	1	0	0	0	0
Witoogeend	1	0	0	0	0	1
Kuifeend	4236	991	1125	1236	675	209
Eidereend	50	0	50	0	0	0
Zwarte Zeeëend	16	1	11	0	0	4
Grote Zeeëend	1	0	0	0	0	1
Brilduiker	91	88	0	0	2	1
Nonnetje	43	43	0	0	0	0
Middelste Zaagbek	14	0	1	0	0	13
Grote Zaagbek	75	63	8	1	0	3
Waterral	1	1	0	0	0	0
Waterhoen	639	22	64	51	32	470
Meerkoet	8398	1144	540	1915	3718	1081
Zeekoet	6	0	6	0	0	0
Totalen:	26233	3667	2593	8130	8493	3350

Twee bijzondere soorten werden in 1988 voor het eerst tijdens deze telling waargenomen: een vrouwtje Rosse Stekelstaart in de AWD en een mannetje Witoogeed in het Meertje van Caprera. Enkele andere bijzonderheden van twijfelachtige herkomst zijn: een paartje Casarca's in de Heksloot en een vrouwtje Carolina-eend in de Leidsevaart ter hoogte van Heemstede.

Aangezien wij niet in een echt ganzengebied wonen is het interessant te weten waar de gemelde ganzen zich bevonden. De 60 Grauwe Ganzen betroffen één overvliegende groep in het RSW. Vrij bijzonder is het grote aantal Rietganzen. Deze bevonden zich in twee groepen in het zuiden van de Haarlemmermeer, nl. vlak bij Rijsenhout (ruim 250 exx.) en vlak bij Abbenes (ruim 300 exx.). Ook de "Kollen" werden daar waargenomen. Deze waarnemingen zijn overigens niet toevallig. In 1987 werden daar ook dergelijke concentraties gemeld.

N.B. De Blauwe Reiger is niet consequent geteld. Met name het lage aantal in de Haarlemmermeer (2) moet als onjuist beschouwd worden.

Toelichting roofvogels

Zie tabel 2 voor de waargenomen aantallen in de verschillende deelgebieden. Zoals reeds gezegd mag de roofvogeltelling niet als representatief worden beschouwd. Door verplaatsingen of het zich schuil houden in het bos is deze groep moeilijk te inventariseren. Tevens zijn gebieden zonder water niet geteld, terwijl daar wel roofvogels aanwezig kunnen zijn.

Tabel 2. Totaal aantal waargenomen roofvogels per soort en het aantal waargenomen exemplaren per deelgebied.

Soort	Totaal 1988	AWD	IJmuiden	Recr. Spaarn	Haarl. meer	Rest
Blauwe Kiekendief	3	3	0	0	0	0
Havik	3	1	0	0	0	2
Sperwer	27	18	3	0	0	6
Buizerd	28	7	1	4	8	8
Ruigpootbuizerd	1	1	0	0	0	0
Torenvalk	22	0	1	8	8	5
Totalen	84	30	5	12	16	21

De AWD-aantallen zijn niet gebaseerd op 1 teldag, maar op regelmatige steekproeven tijdens de hele telperiode.

Het leukst zijn de 3 waarnemingen van de Havik: 1 x AWD, 1 x Koningshof en 1 x Duin & Kruidberg. De Buizerds in de Haarlemmermeer zijn vnl. op Schiphol te vinden. Hun slaappleats is zo goed als zeker de Oosteinderpoel (tegenover Fokker).

Tot slot

Een woord van dank aan alle tellers. Ze staan hieronder vermeld:

R. v. Beusekom	H. Groot	B. Hoogesteege	J. Stuart
F. & T. Bloem	R. de Haas	P. de Jong	H. Vader
H. Boddeke	T. & H. Heidweiller	M. Kolle	T. Visser
B. Bol	F. Hieselaar	Z. Kottman	W. v. Vlaardingen
T. v.d. Boomen	M. Hin	G. v. Leeuwen	R. Vlek
F. Cottaar	T. Hoek	C. Looy	P. v. Vliet
J. Diemeer	G. Hogendorp	R. Luntz	J. Weyers
E. Dijkstra	A. v. Holland	N. Ruijs	M. Willems
T. Eggenhuizen	E. v. Huijssteeden	H. Schouten	M. Zijlerveld

Literatuur

Vliet, P. van, 1987. Water- en roofvogeltelling januari 1987. Fitis (23) 4: 163-170.

Grote Zaagbekken werden vnl. in de AW-duinen gezien en dan vooral in de kanalen in de buurt van de Zwaneplass. Foto: Piet Munsterman.